

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuolto
Ympäristönsuojelu
Vapaudenkatu 8 B (III-kerros)
98100 Kemijärvi

TARKASTUSKERTOMUS
10.2.2023

Tarkastuskertomus ympäristönsuojeluviranomaiselle tulleen ilmoituksen johdosta suoritetuista tarkastuksista kiinteistöille 320-2-9903-0 ja 320-402-244-0, Kemijärvi

Tarkastuskohteet ja -ajankohta:

Tarkastuskäyntejä suoritettiin 2.1-, 4.1-, 9.1- ja 18.1.2023 kiinteistöille 320-2-9903-0 ja 320-402-244-0

Käynneistä ilmoitettiin erikseen Kemijärven vesi ja lämpö Oy:lle

Läsnä:

- Kaisa Soppela, ympäristötarkastaja (2.1. ja 4.1.2023)
- Joonas Neuvonen, ympäristötarkastaja (9.1. ja 18.1.2023)
- Elina Kostamovaara, johtava terveystarkastaja (4.1. ja 18.1.2023)
- Heikki Puumalainen, terveystarkastaja (2.1.2023)
- Eero Liekonen, Kemijärven osakaskunnan kalatalous asiantuntija (18.1.2023)
- Antti Sirviö, Kemijärven osakaskunnan hoitokunnan puheenjohtaja (18.1.2023)
- Marko Sirviö, Kemijärven lämpö ja vesi Oy (4.1.2023)
- Jussi Kumpula, Kemijärven lämpö ja vesi Oy (4.1.2023)
- Jari Tikkanen, As Oy Kemijärven Korkeakumpu Sepänkatu 13 (18.1.2023, ei maastossa)

Syy tarkastukselle:

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle oli tullut 30.12.2022 klo: 18:20 sähköposti-ilmoitus, jossa kerrottiin jäteveden virtaavan ylivuotoputkesta kiinteistön Sepänkatu 13 lounaispuolella sijaitsevaan ojaan. Ilmoittajan mukaan vuoto oli alkanut 28.12.2022. Ilmoituksessa mainittiin myös, että vastaavia jätevesivuotoja on tapahtunut aiemminkin kyseisessä paikassa.

Kuva 1. Ilmoittajan ottama kuva jätevesivuodosta kiinteistön Sepänkatu 13 lounaispuolella virtaavaan ojaan (30.12.2022).

Tarkastus 2.1.2023

Ympäristönsuojelu- ja terveystensuojeluviranomainen tekivät yhdessä tarkastuskäynnin paikalle 2.1.2023. Käynnillä ei havaittu ojaan virtaavaa jätevettä. Ojassa tai sen purkupaikalla Pöyliöjärven rannassa ei myöskään tuntunut jäteveden hajua eikä vedessä näkynyt kiinteitä jätteitä. Ojan ympäristössä ei myöskään ollut nähtävissä merkkejä 30.1. kuvatun vuodon lähteestä. Tarkastuksen yhteydessä ojasta otettiin vesinäyte ilmoituksessa esitetyn vuotokohdan alapuolelta, sekä Pöyliöjärvestä kahdesta kohtaa läheltä paikkaa, johon oja laskee. Näytteenottopaikat esitetty kuvissa 2–3. Ympäristötarkastaja oli yhteydessä Kemijärven lämpö ja vesi Oy:hyn jätevesiverkoston runkolinjan sijainnin ja mahdollisen vuodon lähteen selvittämiseksi.

Kuva 2. Paikka, josta ojan vesinäyte otettiin 2.1.2023.

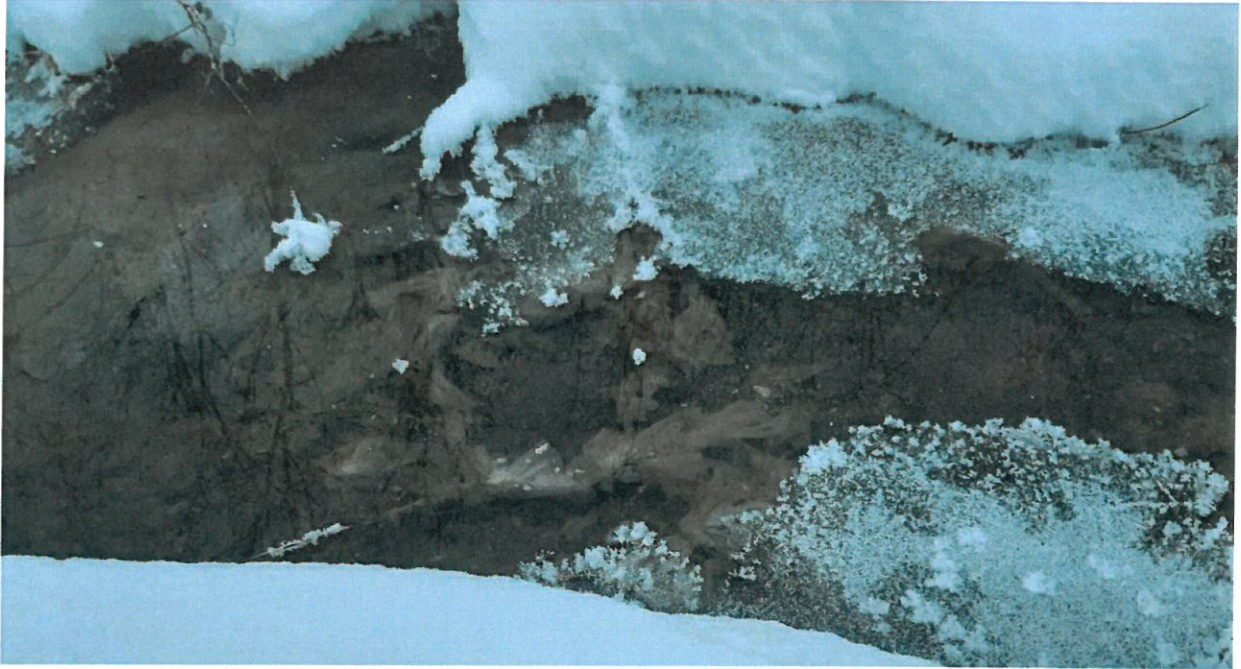
Kuva 3. Purkupaikka, jossa oja laskee Pöyliöjärveen. Paikalta otettiin kaksi vesinäytettä 2.1.2023.

Tarkastus 4.1.2023

3.1.2023 saatujen alustavien analyysitulosten perusteella kaikissa 2.1. otetuissa vesinäytteissä oli ulosteperäisiä bakteereja pitoisuuksina, jotka osoittivat selvästi jätevesivaikutuksen. Tarkastuksen tavoite oli selvittää jätevesiverkoston johtokarttaan ojan läheisyyteen merkityn tarkastuskaivon tarkempi sijainti ja sen ympäristöstä mahdolliset merkit jätevesivuodosta. Tarkastuksella havaittiin, että tarkastuskaivon vieressä ojan puolella oli toinen kaivo. Kaivon arvioitiin toimivan tarkastuskaivon ylivuotokaivona. Kaivojen ympäristössä ei näkynyt merkkejä, että kummastakaan olisi tulvinut yli jätevettä. Ojassa oli nähtävissä paperia ja ruskeaa liejua (kuva 4) Kemijärven lämpö ja vesi Oy:llä ei ollut aikaisempaa tietoa ylivuotokaivosta.

Tarkastuksella sovittiin, että Kemijärven lämpö ja vesi Oy selvittää kaivojen rakenteen ja vuodon lähteen sekä puhdistaa ojan kiinteistä jätteistä.

Kuva 3. Jätevesi vuodon seurauksena ojasta oli havaittavissa ulosteen haju, sekä kuvanmukaisesti vessapaperia ja muuta käymäläjätettä (4.1.2023).

Tarkastus 9.1.2023

Tarkastuksen tavoitteena oli paikallistaa jätevesi vuoto ja selvittää sen aiheuttaja. Tarkastuksen yhteydessä selvisi, että ojan vieressä sijaitsevalla tarkastuskaivolla on tukoksia ja häiriöitä varten ylivuotokaivo, josta menee putki ojaan. Kemijärven vesi ja lämpö Oy:n työntekijöiden mukaan tuo putki olisi pitänyt olla tulpattuna umpeen. Vuodon oli heidän mukaansa aiheuttanut ylivuotokaivossa ollut vanha rikki mennyt tulppa, joka mahdollisti jäteveden kulkeutumisen ojaan putkea pitkin. Tarkastuksen yhteydessä todettiin, että tuo putki oli tulpattu uudella tulpalla (kuva 5). Tarkastuksella havaittiin ojasta tuleva haju, sekä sinne kuulumaton jäte.

Kemijärven vesi ja lämpö Oy:n oli määrä kuvata viemärilinjasto vuotopaikan ympäriltä sen kunnan kartoittamiseksi, mutta heidän käyttämänsä kalusto oli epäkunnossa ja heidän mukaansa kuvaus tullaan suorittamaan myöhemmin. Tarkastuksen aikana paikalla oli myös säiliöauto.

Kuva 4. Viemäri­linjan tarkastus­kaivon vieressä oleva ylivuotokaivo, josta menee suoraa putki taustalla olevaan ojaan (9.1.2023).

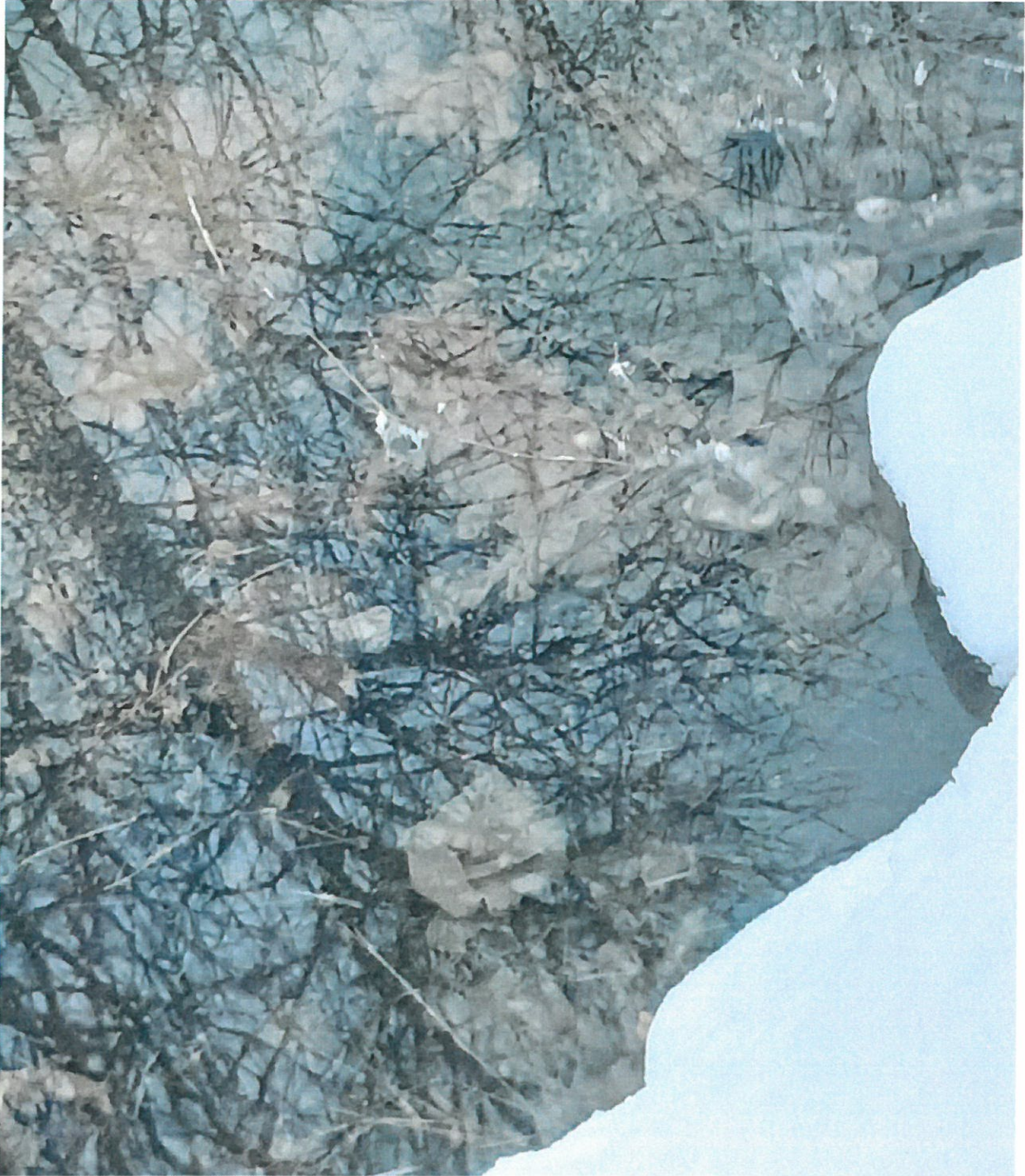

Kuva 5. Ylivuotokaivo johon tarkastuskaivosta tulee putki kuvassa alempana ja Kemijärven vesi ja lämpö Oy:n tulppaama ylivuoto putki ylempänä, josta viemäri oli päässyt vuotamaan ojaan (9.1.2023). Kaivossa on maapohja Kemijärven vesi ja lämpö Oy:n mukaan.

Tarkastus 18.1.2023

Tarkastuskäynnillä oli määrä tarkastaa ojan kunto sen jälkeen, kun Kemijärven vesi ja lämpö Oy ilmoitti saattaneensa ojan puhdistustyöt loppuun. Tarkastuksella kuitenkin todettiin ojan haisevan edelleen ulosteelle ja silmämääräisesti oli helppo havaita esimerkiksi vessapaperia ja ruskeaa liejua ojassa.

Kuva 6. Tarkastuskäynnillä 18.1.2023 todettiin ojasta tuleva viemärin haju, sekä vessapaperia.

Kuva 7. Tarkastuskäynti 18.1.2023 ojassa oli ruskeaa liejua vuotopaikasta noin 10 metriä kohti Pyöliöjärveä.

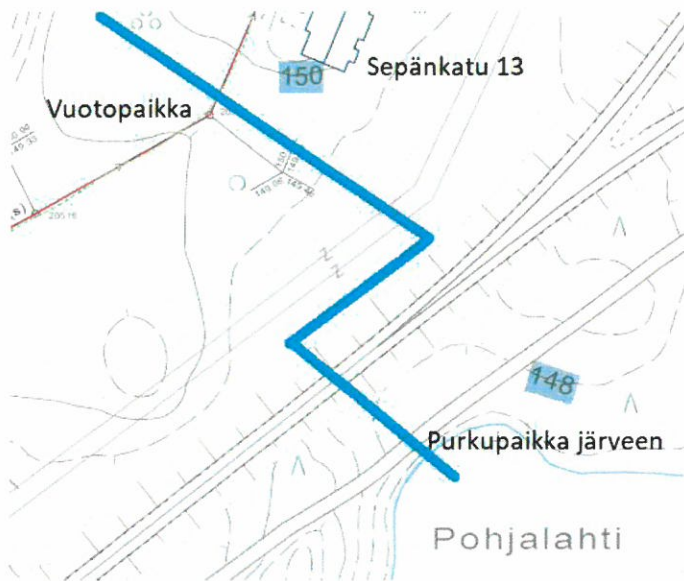
Tarkastuksen lopputulos:

Koska tarkastuksen kohteena oleva oja pysyy sulana myös talvella, voidaan sen virtaamaa pitää huomattavana. Tästä johtuen ojaan vuotanut jätevesi on johtunut sitä pitkin aina Pöyliöjärveen saakka. Viemäriinaja, tarkastuskaivo ja ylivuotokaivo putkineen on rakennettu arvion mukaan 70-luvulla. Betonirenkaista koostuvan ylivuotokaivon saumat olivat silminnähten huonossa kunnossa ja siinä on maapohja, jonka varmisti vielä Kemijärven vesi ja lämpö Oy. Kaivoissa ei ole jäteveden pintaa tarkkailevia antureita, eikä virtaus mittareita, mistä johtuen virtaamaa ojaan on vaikea määrittää.

Maasto, jossa tarkastuskaivo sijaitsee, on jo lähtökohtaisesti ongelmallinen, koska se on alueen alin kohta maastossa. Mahdollisten tulevien tukosten kohdalla, tulee tarkastuskaivo tulvimaan ja valumaan ojaan, vaikka sieltä ojaan menevän putken tulppaus kestäisikin. Tarkastuskaivo ja ylivuotokaivo ovat molemmat

melko matalia, ja viemärilinjän mahdollisesti tukkeutuessa jätevesi tulisi tulvimaan kaivoista yli. Tämä ylitulviva jätevesi johtuisi joka tapauksessa viereiseen ojaan, jonne maasto viettää.

Kuva 8. Kartta alueesta, johon merkitty asuinkiinteistö Sepänkatu 13, kaivo josta vuoto ojaan on tapahtunut, oja, sekä ojan purkupaikka Pöyliöjärveen.

Terveystarkastajan ottamissa näytteissä 2.1.2023 (liite 1) todettiin olevan erittäin korkeita bakteeripitoisuuksia (kolimuotoiset bakteerit, Escherichia coli ja enterokokit). Näytteistä ei kuitenkaan määritetty esimerkiksi vesistöihin päätyneiden ravinteiden määriä.

31.1.2023 Otetuista seurantanäytteistä (liite 2) ylivuotokaivon alapuoleisen ojan bakteerimäärät olivat laskussa Escherichia colin osalta. Pöyliöjärvestä otetuista näytteistä ja ylivuotokaivon yläpuolelta ojasta otetuista näytteistä ei havaittu kohonneita bakteerimääriä, jotka poikkeaisivat tavanomaisesta.

Kiinteistön Sepänkatu 13 asukkaiden mukaan tämä ei ollut ensimmäinen kerta, kun ylivuotokaivosta pääsee valumaan jätevettä ojaan. As Oy Kemijärven Korkeakumpu Sepänkatu 13 edustavan Jari Tikkasen mukaan tarkastuskaivosta on valunut jätevettä siitä lähtien, kun taloyhtiössä oli vajaat kaksivuotta sitten vesivahinko. Tämän seurauksena viemärilinjasta pääsi jätevesi virtaamaan talon pohjakerrokseen. Tikkanen lähetti myös ympäristötarkastajalle videon, jossa kuvataan 24.2.2022 tapahtunutta virtausta tarkastuskaivosta ojaan. Tarkastuskaivo on ilmeisesti myös tulvinut kannen kautta, ennen kuin sen tulppaus on pettänyt. Tämän seurauksena kaivon ympäröivästä maastosta on löytynyt vessapaperia ja muuta jätettä.

Jatkotoimet:

Kemijärven vesi ja lämpö Oy on ilmoittanut suorittavansa viemärilinjän kuvaukset loppuun kyseisellä paikalla, kun heidän kuvauskalustonsa on huollettu kuntoon. Samassa yhteydessä on tarkoitus pestä viemärilinjaa useamman sadan metrin matkalta.

Lapin ELY-keskuksen mukaan Kemijärven vesi ja lämpö Oy:n jätevedenpuhdistamon voimassa oleva ympäristölupa on niin vanha, ettei siinä anneta määräyksiä viemärilinjastosta. Tästä huolimatta Kemijärven lämpö ja vesi Oy:tä koskee ympäristönsuojelulain (527/2014) 6 §:n mukaan selvällöolovelvollisuus

toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta, sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Toiminnan harjoittajaa koskee lisäksi ympäristönsuojelulain 7 §:n mukainen velvollisuus ehkäistä ja rajoittaa ympäristön pilaantumista, sekä 16 §:n mukainen maaperän pilaamiskielto.

Kemijärven kaupungin ympäristöviranomaisen välittää tarkastuksista koostetun raportin kaikille osapuolille, sekä Lapin ELY-keskukselle.

Lapin ELY- keskus on ilmoittanut suorittavan laajempia vesinäytteiden ottoja, normaalin seurannan lisäksi Pöyliöjärvellä helmikuun 2023 aikana.

Selvityspyyntö:

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen pyytää Kemijärven vesi ja lämpö Oy:ltä kirjallista selvitystä heidän suunnittelemistaan jatkotoimenpiteistä, koskien alueen jätevesien johtamista ja olemassa olevan ongelman ratkaisemista. Selvitys tulee toimittaa ympäristönsuojeluviranomaiselle 3.3.2023 mennessä joko kirjeitse (Vapaudenkatu 8 B, III-kerros, 98100 Kemijärvi) tai sähköpostilla (ymparistonsuojelu@kemijarvi.fi).

Sovelletut säännökset:

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6 §, 7 §, 16 §, 169 §

Liitteet:

2.1.2023 otettujen vesinäytteiden tulokset ojasta, sekä Pöyliöjärvestä
31.1.2023 otettujen vesinäytteiden tulokset ojasta, sekä Pöyliöjärvestä

ympäristötarkastaja
Joonas Neuvonen

Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuolto
Ympäristönsuojelu
Vapaudenkatu 8 B (III-kerros)
98100 Kemijärvi

Tarkastuksesta perittävä maksu

Tarkastuksesta peritään voimassa olevan taksan mukainen maksu.

Maksu on 495 euroa.

Taksa: Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon ympäristönsuojeluviranomaisen taksa, ympäristönsuojelulain 527/2014 mukaisen asian käsittelystä.

Taksan kohdat: 11 § "valvontamaksut" sekä liite 1 kohta 32 c) "Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa, joka johtaa kehotuksen, määräyksen tai kiellon antamiseen sekä toimenpiteet, jotka ovat tarpeen määräyksen, kehotuksen tai kiellon noudattamisen valvomiseksi (YSL 169 §)" 55 euroa/tunti. Maksu perustuu 9 tunnin työmäärään. Tarkastusmaksu peritään Kemijärven lämpö ja vesi Oy:ltä.